

Strategiarbeide Rustad IL Langrenn
2022/2023

Fokusområder:

Endringer i klimatiske forhold
Konkurransen om barn og unge
Frivilligheten

Innhold

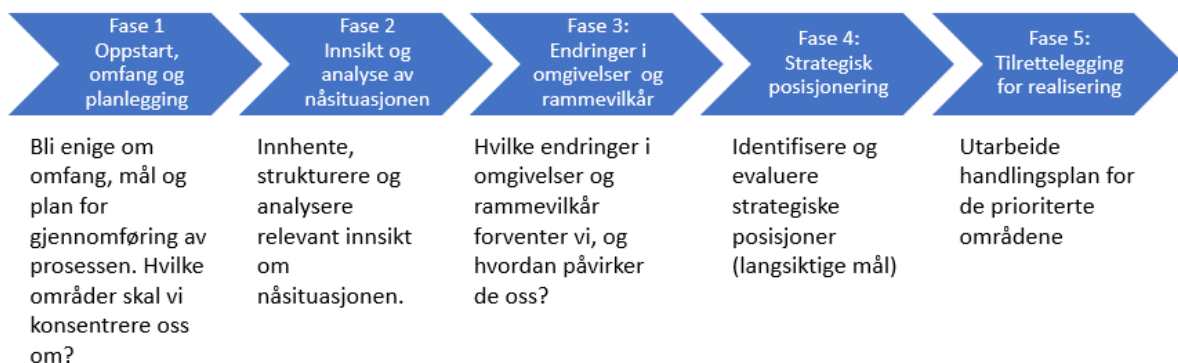
Innledning.....	3
Endringer i klimatiske forhold	3
Konkurransen om barn og unge.....	3
Frivilligheten.....	4
Klimatiske forhold	4
Snø og snøforhold	4
Hvilke endringer står vi overfor?.....	8
Snø i Østmarka	8
Snøproduksjon og stadionanlegget.....	10
Hovedmomenter fra workshop som ble avholdt 22. november 2022.....	11
Konkurransen om barn og unge.....	12
Frivilligheten.....	13
Oppsummering av fra strategi-workshop 22.11.2022 «Frivillighet»	19
Langsiktige mål og tiltak for å nå målene.....	20
Endringer i klimatiske forhold	20
Konkurransen om barn og unge.....	21
Frivilligheten.....	22
Appendix 1 – Arbeidsflater fra workshops.....	23

Innledning

Rustad IL er en veldrevet og tilpasningsdyktig klubb som har vært til glede for små og store i 55 år. Langsiktighet har vært viktig i det arbeidet som har vært lagt ned i klubben gjennom alle disse årene, og det har gitt resultater i tråd med mottoet «Topp og bredde – Hånd i Hånd – Sammen blir vi gode!».

Sommeren 2022 bestemte styret i Langrennsgruppa å starte opp en strategiprosess for å systematisere arbeidet med å diskutere, forankre og dokumentere retning på ønsket utvikling i Langrennsgruppa i et 5-10 års perspektiv.

Selve strategiprosessen følger prosessen som er gjengitt i Figur 1.

Figur 1 Strategiprosess

Prosessten ender opp i en handlingsplan med konkrete tiltak, som er gjengitt i slutten av dette dokumentet.

Det ble videre besluttet å sette søkelys på tre hovedområder som er forventet å ha stor betydning for videreutviklingen av Rustad IL Langrenn i 5-10-årsperspektivet som strategiprosessen skal ha:

- Endringer i klimatiske forhold
- Konkurransen om barn og unge
- Frivilligheten

Det ble tidlig i prosessen oppnevnt en arbeidsgruppe som har bestått av Jan Henrik Karlsen (hovedfokus på konkurransen om barn og unge), Torfinn Evensen (hovedfokus på frivillighet), Jørn Raastad (hovedfokus på endringer i klimatiske forhold) og Ingrid Lutnæs.

Arbeidsgruppen har hatt flere arbeidsmøter underveis, og det har vært avholdt to arbeidsmøter med bredere deltagelse (12-15 deltagere) for å sikre bredde på innspill og bred forankring. Resultatet av de store arbeidsmøtene er gjengitt i Appendix 1.

Endringer i klimatiske forhold

Endringer i klimatiske forhold påvirker langrennssporten. Vi må derfor ha et forhold til hvordan klimaendringer påvirker våre aktiviteter og hvilke mål og tiltak vi kan og bør gjennomføre for at våre medlemmer skal ha et best mulig aktivitetstilbud i fremtiden.

Konkurransen om barn og unge

Rekruttering og deltagelse til ulike fritidsaktiviteter for barn og unge går i bølger. Langrennssporten i Oslo-området har hatt stor rekruttering og deltagelse spesielt det siste tiåret. Hvilke mekanismer er

det som gir disse bølgene, og hva kan vi gjøre for å gjøre det best mulig i konkurransen om barn og unge i vårt område?

Frivilligheten

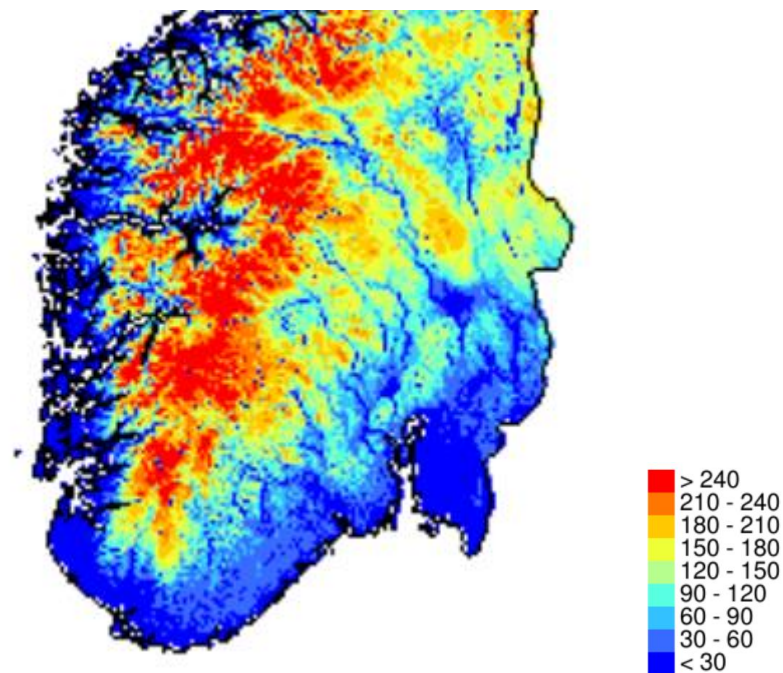
Rustad IL Langrenn er i stor grad basert på frivillig innsats fra medlemmene (og foreldre). Dette er en viktig del av hvordan vår klubb er drevet. Er det rammebetingelser som vi i liten grad har kontroll over som påvirker modellen for klubbdrift på lengre sikt? Hvordan står det til med frivilligheten, hva tror vi om de langsiktige utsiktene for frivilligheten, og hva betyr det for hvordan vi skal drive klubben og gruppa?

Klimatiske forhold

Snø og snøforhold

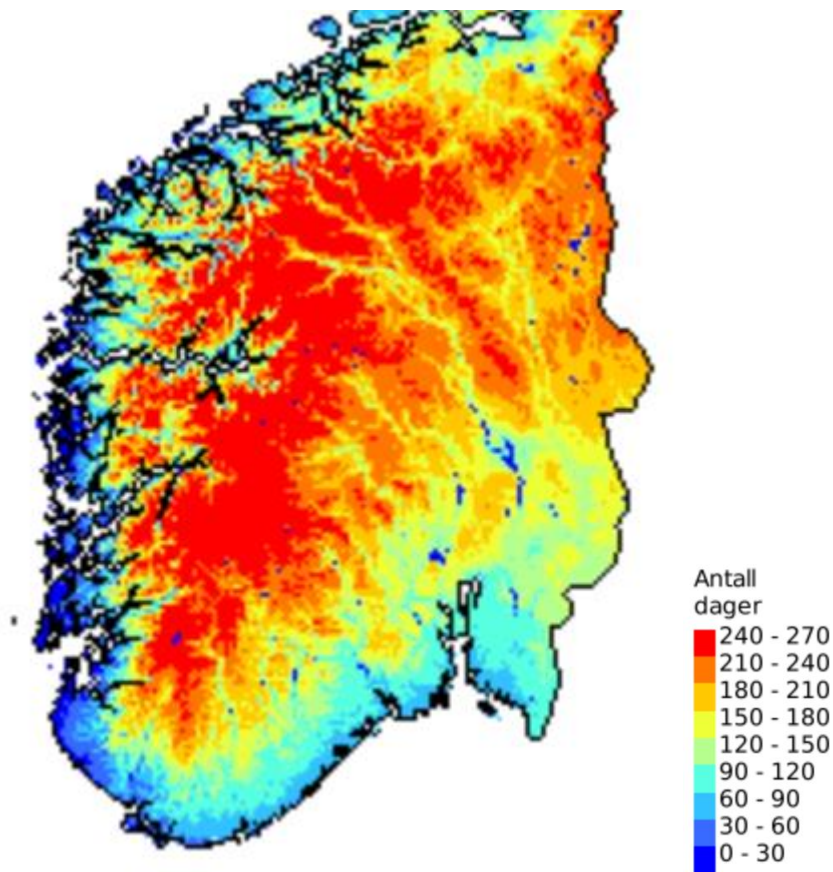
Vi er avhengige av snø for å gjennomføre aktivitetene våre på vinterstid. Østmarka har aldri vært et svært snøsikkert område, men har i enkelte sesonger stabile perioder med fine skiforhold. Østmarka har et svært godt etablert løypenett som består av alt fra brede traseer med spor i begge retninger og noe skøytemuligheter i midten preparert med maskiner med rundt 3 m bredde til smale enkeltraseer som prepareres med snøskuter og ATV.

Historiske data for temperatur, nedbør, snødybde osv. er tilgjengelige fra <https://klimaservicesenter.no/>. Data for snødybde i Sør-Norge for perioden 1971 – 2000 (se figur nedenfor) antyder at Østmarka i gjennomsnitt har hatt mindre enn 30 dager med mer enn 30 cm snø i perioden.

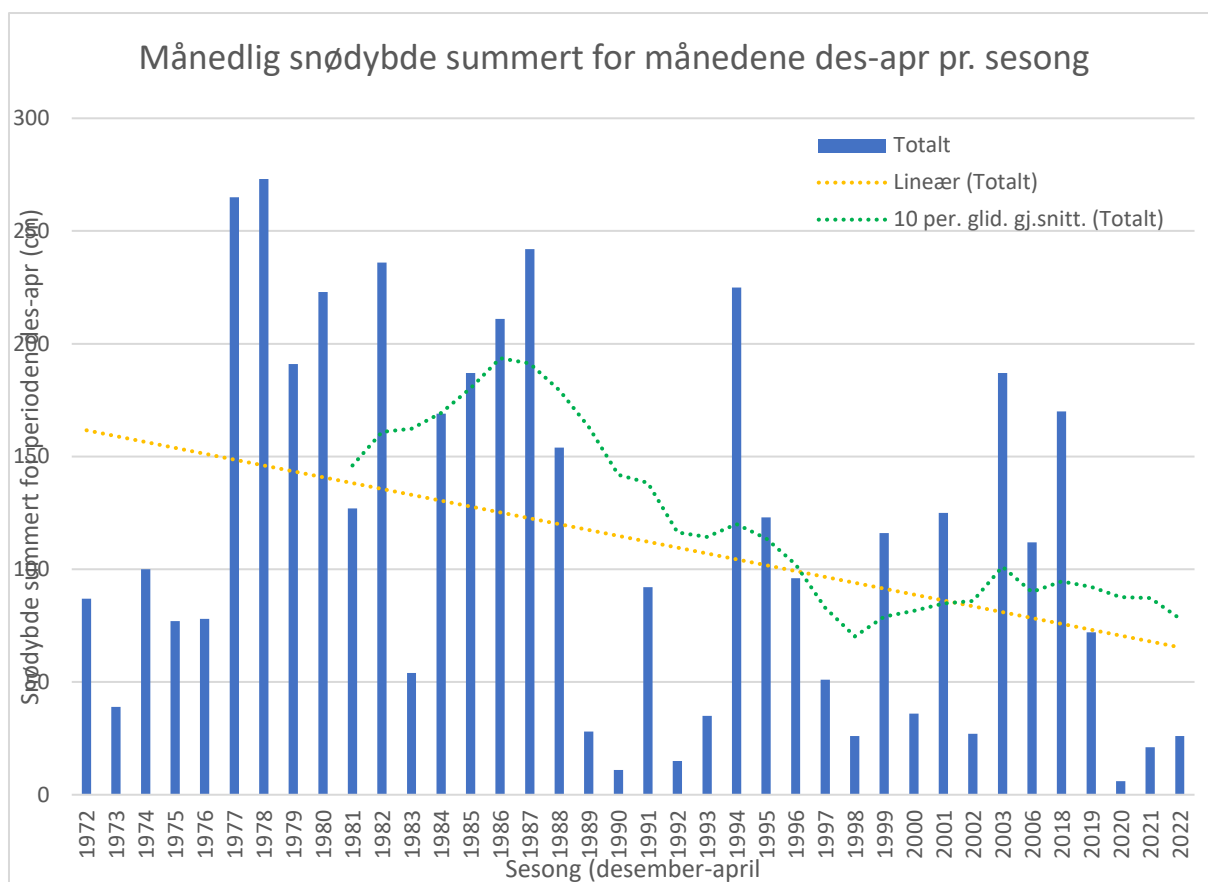
Antall dager med mer enn 30 cm snø for referanseperioden 1971-2000. Østmarka er i kategorien <30 dager.

Antall dager med snø på bakken er vesentlig høyere – 90-120 dager, se neste figur. Dette er ikke nødvendigvis dager med tilstrekkelig med snø til å gå på ski, men det er i hvert fall hvitt på bakken.

Dager med snødekke i referanseperioden 1971-2000. Østmarka kommer i kategorien 90-120 dager.

Den nærmeste målestasjonen med detaljerte måleserier av snødybde er Maridalsoset. Denne målestasjonen ligger på 173 moh., som er noenlunde samme høyde som lavereliggende deler av Østmarka. Figuren nedenfor viser gjennomsnittlig snødybde pr. mnd summert for de fem månedene desember-januar pr. sesong. Dette kan man bruke som en indikator på hvor god skisesongen har vært. Grønn stippet linje viser et glidende gjennomsnitt over ti år, og den gule stiplede linjen viser lineær trend i perioden. Merk at årene 2007 til 2017 mangler i datasettet slik at de siste årene er sterkt underrepresentert i underlaget for beregning av trendlinjen. Vi kan tydelig kjenne igjen tidlig 70åra som dårlige sesonger, perioden 1977-1988 som gode snøår og mer og mere varierende utover 90-tallet og etter 2000.

Gjennomsnittlig snødybde pr. mnd. summert pr. sesong for månedene fom.. desember tom. april. Målepunktet er ved Maridalsoset (173 moh.). Årene 2007-2017 er utelatt pga. manglende målinger i datasettet.

De senere årene har vi hatt god hjelp fra snøproduksjonsanlegget.

Snø fra snøproduksjonsanlegget har flere ganger høyere tetthet enn snø fra naturlig snøfall, og er derfor mye mer motstandsdyktig mot mildvær og regn. Tettheten på kunstsne er ca. 0,6-0,7 kg/l, mens snø fra naturlig snøfall typisk er ca. 0,1 kg/l. Et mildvær vil forårsake like mye vannavrenning i liter vann fra begge snøtyper, men siden tettheten er mange ganger høyere for snø fra snøproduksjonsanlegget sitter man igjen med mye mer snø fra snøproduksjon enn snø fra naturlig snøfall etter et mildvær. Med noen få korte unntak, har det vært stabile snøforhold i anlegget hele sesongen når anlegget har vært snølagt med snø fra snøproduksjonsanlegget.

Snøproduksjonen er avhengig av kulde, vann og strøm for å kunne lage snø. Enkelt fortalt er et snøproduksjonsanlegg en måte å sikre nedbør når det er kaldt i lufta. Kaldt vær henger ofte sammen med klart vær fordi en vesentlig faktor for å kjøle ned luft og bakke er utstrålt energi. Ved skyet vær reflekteres utstrålt energi tilbake til jordoverflaten, mens ved klart vær «forsvinner» energien ut i verdensrommet. Snøproduksjonsanlegget setter vann under trykk og presser det gjennom dyser som lager små vandrdåper, som kjøles ned i lufta og blir til små iskrystaller (snø) før de når bakken. Lufttemperaturen (og luftfuktigheten) er av stor betydning for hvor raskt vannet fryser, og dermed av stor betydning for hvor mye vann som kan mates til snøproduksjonsanlegget. Som tommelfingerregel kreves -3,5 grader eller lavere lufttemperatur for å kunne lage snø med viftekanoner, som blåser vandrdåpene høyt opp og blander dem med kald luft. For små «lanser» som ikke har innebygget vifte og vesentlig kortere vei fra dysene til bakken (falltid), bør det være -5 til -6 grader for å lage snø av god kvalitet. Disse tallene avhenger også av andre faktorer – f.eks. vanntemperatur, luftfuktighet osv. Viftekanoner (og noen lanser) optimaliserer automatisk vannmengde basert på lufttemperatur,

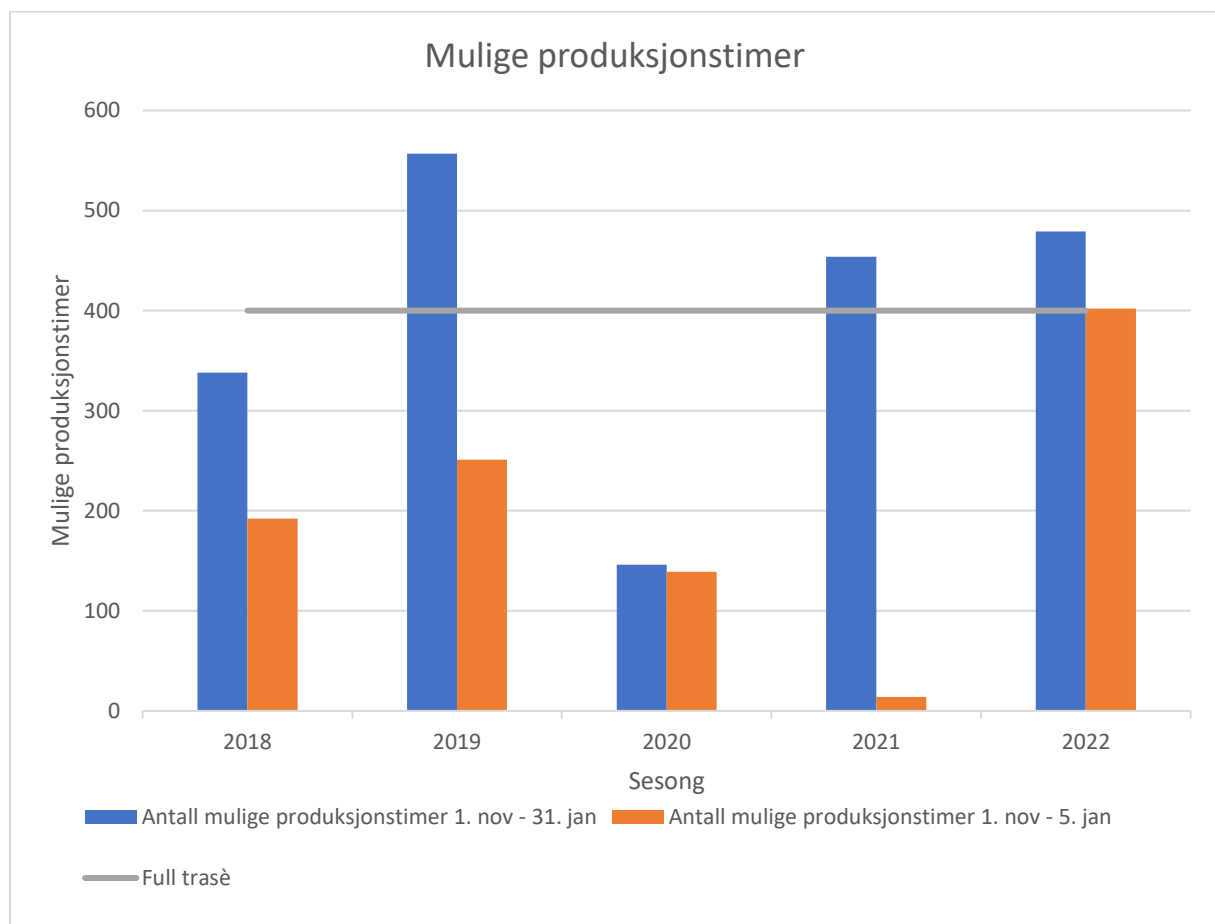
fuktighet, vanntemperatur, trykk osv. Disse mangedobler produksjonsvolumet når temperaturen går nedover mot -10 grader, og lufttemperaturen er av meget stor betydning for produksjonsvolumet.

Det er en ikke ubetydelig jobb og kostnad knyttet til en oppstart, så i praksis startes ikke anlegget med mindre det er noenlunde sikre utsikter til å kunne kjøre anlegget minimum seks timer uavbrutt.

Data¹ for de fem siste sesongene vises i figuren nedenfor. I 2022-sesongen (som starter 1. nov 2021) ble det satt rekord for tidlig åpning av hele anlegget på grunn av uvanlig kald desember med lange kuldeperioder. 2020-sesongen var i motsatt ende av skalaen, med noe kulde tidlig perioden med snøproduksjon, men man nådde aldri lenger enn til toppen av bakken ved siden av Skullerudstua med skiløype. De fleste av årene har man vært avhengige av januar for å fullføre snøproduksjonen, som kan være utfordrende siden det er måneden med mest aktivitet i anlegget.

I tre av de fem siste sesonger har vi hatt nok kulde i perioden 1. nov – 31. jan til å fylle opp anlegget, og i fire av fem sesonger har vi vært avhengige av januar for snøproduksjon.

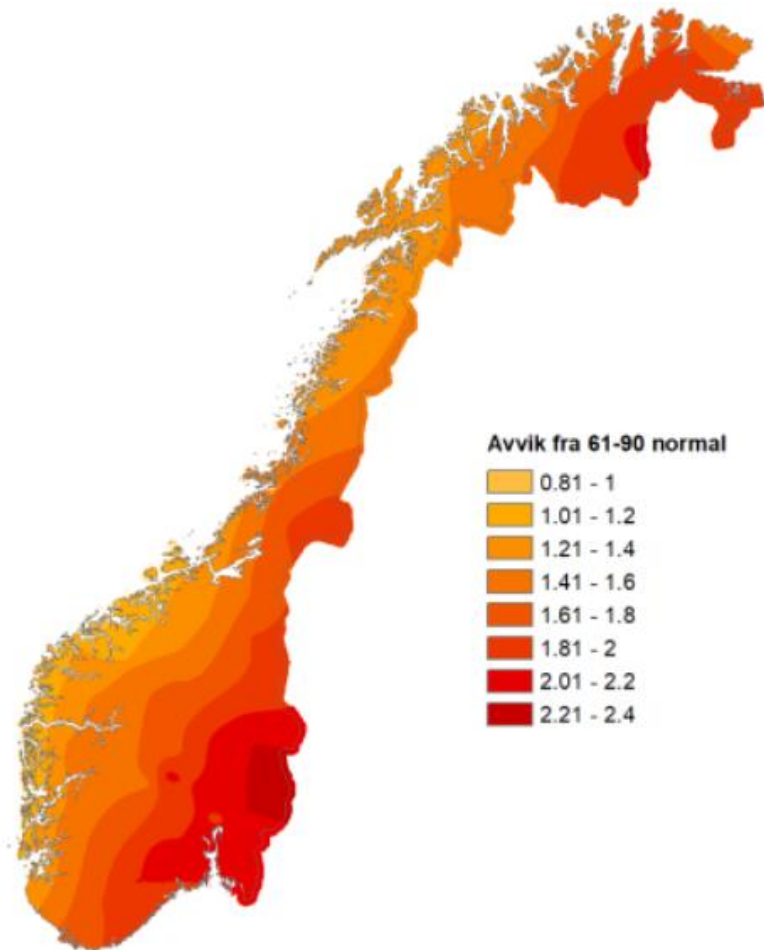
Vi trenger rundt 25 000 m³ snø for å fylle opp anlegget, fordelt på ca. 2/3 løyper (totalt nær 5 km traseer i 6m bredde) og 1/3 arena (ca. 15 mål). Det er ganske mye snø som går til spille underveis så det reelle produksjonsbehovet er betydelig høyere.

Antall mulige produksjonstimer de fem siste sesongene, regner fra 1. november til hhv. 5. januar (rød) og 31. januar (blå). Grå linje viser omtrentlig behov for å snølegge hele anlegget.

¹ Temperaturdata fra Blindern (ca. 90 moh). Arenaen på Skullerud ligger på ca. 120 moh. Temperatur er korrigeret for høydeforskjell ($30\text{m} * -0,6 \text{ grader}/100\text{m} = \text{ca. } -0,2 \text{ grader}$), men er ikke korrigeret for lokale klimatiske forhold, f.eks. inversjon.

Temperaturen er på vei oppover. Midlere temperatur har gått opp i mer enn to grader fra perioden 1961-1990 til 1991-2020.

Endring av midlere temperatur fra perioden 1961 – 1990 til 1991 – 2020. I vårt område er endringen i overkant av to grader.

Hvilke endringer står vi overfor?

Snø i Østmarka

Hvordan går det med skiføret i Østmarka fremover?

Klimamodeller som framskrivninger effekter for perioden 2031-2060 ² viser at antall snødager med mer enn 30 cm snø i Østmarka kommer til å være nær null i denne perioden. På lang sikt kan vi ikke

² Basert på data fra klimaservicesenter.no og en moderat klimamodell RCP4.5

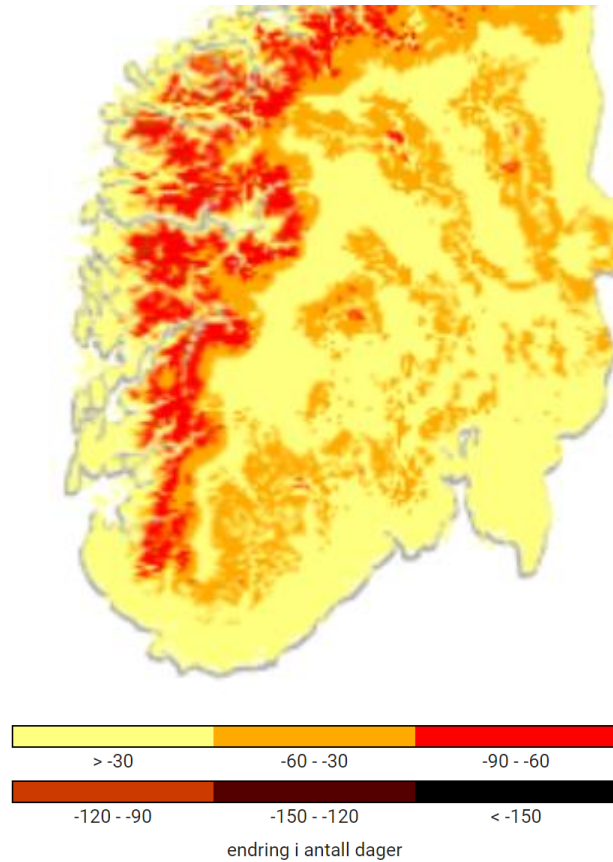
https://klimaservicesenter.no/climateprojections?index=number_of_days_with_surface_snow_depth_above_30cm&period=Annual&scenario=RCP45&area=NO

RCP4.5: stabile/ svakt økende utslipp til 2040; deretter reduserte utslipp

RCP4.5 innebærer at klimagasskonsentrasjonene i atmosfæren vil øke noe fram mot 2060, men at de stabiliseres ved slutten av århundret. Dette scenarioet krever en kraftig reduksjon i klimagassutslipp.

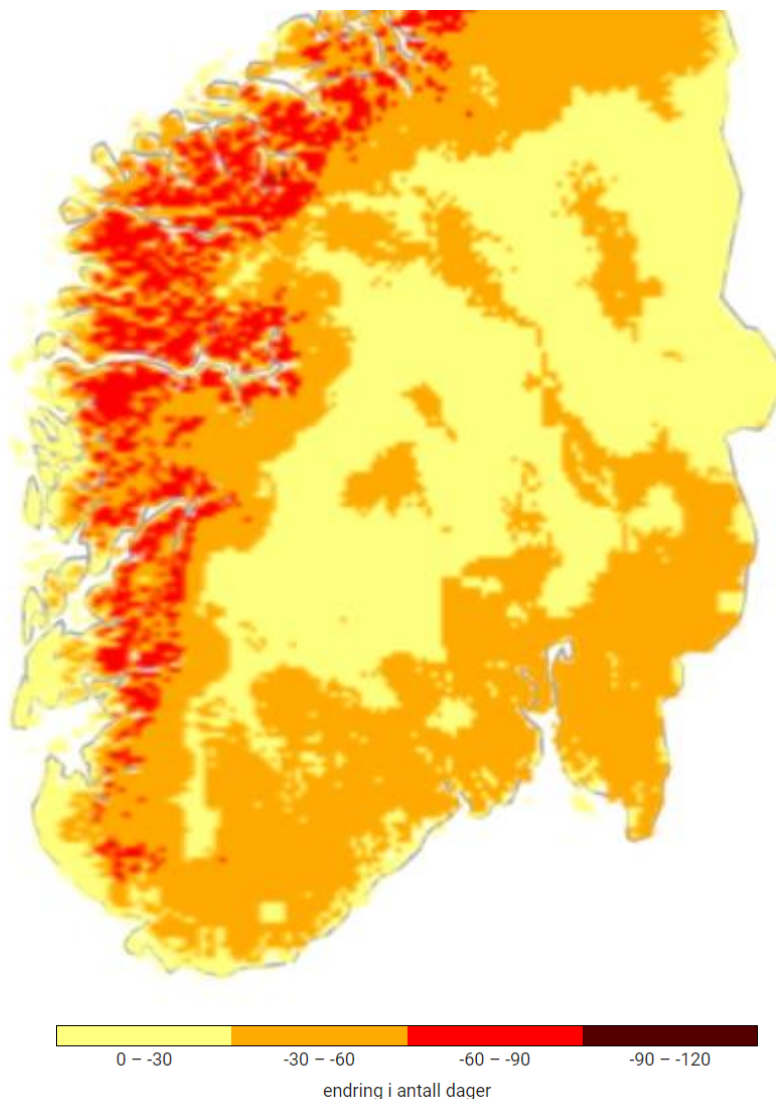
Utslippene kan øke svakt i begynnelsen, men fra 2040 må de avta, og fra 2080 må utslippene stabiliseres på et nivå som tilsvarer ca. 40% av utslippene i 2012. Utslippsreduksjonen må skje samtidig som verdens befolkning – og behovet for matproduksjon – øker.

regne med å kunne gå de lange turene i Østmarka med bra med snø som dekker stein røtter og mindre ujevnheter i terrenget.

Antall dager med 30 cm eller mere snø i Østmarka reduseres med mer enn 30 dager etter denne modellen.

Vi kan imidlertid regne med at det blir snødager også i perioden 2031-2060, men da med tynnere snødekke og kortere varighet. For perioden 2031 til 2060 viser modellen en forventet reduksjon av antall dager med snø på 30-60 sammenlignet med referanseperioden 1971-2000, og forventningen er at det vil være 30-90 dager med snø på bakken i løpet av en vinter. Det kan dermed se ut som om det blir jevnlig snø, men snødybden blir betydelig mindre og periodene med snø blir kortere.

Endring i antall dager med snødekke, fremskrevet for perioden 2031 til 2060. Østmarka faller i kategorien -30 til -60 dager.

Snøproduksjon og stadionanlegget

Som tidligere nevnt har midlere temperatur i vårt område allerede steget mer enn to grader fra perioden 1961-1990 til perioden 1991-2020. Vi klarer allikevel stort sett å produsere snø til å fylle anlegget de fleste vintre.

Framskrivning av klimaeffekter tyder på at temperaturen skal fortsette å øke også i vårt nærområde, og at vi kan forvente en gjennomsnittlig temperaturøkning vinterstid på ytterligere ca. 1 grad fram til 2045 (sammenlignet med perioden 2091- 2020)³.

Det vil medføre færre timer med snøproduksjonsforhold, mindre kulde mens snøproduksjonen pågår og øket snøsmelting mellom kuldeperiodene. Reduksjonen i antall mulige timer for snøproduksjon reduseres med omtrent 25% og antall perioder det er verdt å starte opp anlegget reduseres med ca. 13%. Så det vil fortsatt være fullt mulig å lage snø på Skullerud i et langtidsperspektiv, men med mindre utbytte per produksjonstime og færre mulige produksjonstimer enn i dag.

³

https://klimaservicesenter.no/climateprojections?index=air_temperature&period=Winter&scenario=RCP45&area=C3

	2018-2022	2045
Antall mulige produksjonstimer 1. nov - 31. jan	415	313
Antall oppstarter	15	13

Men hva med snøproduksjonsutstyr som lager snø ved plussgrader?

Det finnes utstyr som fryser vann til små isbiter i stor skala. Dette er svært energikrevende (rundt 50 ganger så energikrevende som «vanlig» snøproduksjon der kald luft står for fryseprosessen), og selv et stort produksjonsanlegg har svært liten kapasitet sett opp mot de volumene som kreves for å snølegge selv et lite anlegg som det vi har på Skullerud. Et forholdsvis stort fryseanlegg har vært i drift på Natrudstilen noen år, men mesteparten av snøen som har vært brukt til tidlig-ski har kommet fra snølager fra forrige sesong. På Greverud har Skiforeningen hatt et lite fryseanlegg som så vidt jeg vet ikke lenger er i bruk. Slike fryseanlegg er ikke bærekraftige til snøproduksjon i den skala vi har behov for.

Hovedmomenter fra workshop som ble avholdt 22. november 2022

Se også Appendix 1.

- Mere ustabile forhold og kortere sesonger
 - Ski på snø blir en mindre del av aktivitetene enn i dag
 - Ski på natursnø blir vanskeligere i lokalmiljøet
 - Rulleski blir en større del av aktivitetene
- Skiaktivitetene blir mere orientert mot skianlegg
 - Det blir større press på anlegget
 - Det blir mindre plass til aktivitet når marka ikke kan benyttes
 - Sesongene blir kortere
 - Langturer i marka blir vanskelige å gjennomføre
 - Et godt anlegg tiltrekker seg aktivitet

Arenahus og kompakt anlegg gir mulighet for bedre samholdighet.

Konkurransen om barn og unge

Kunnskapsgrunnlaget

- Søker du på nettet, kommer det opp mye materiale fra faglitteratur om barn og unge, forskning, anbefalinger på offentlige hjemmesider som f.eks. Helsedirektoratet, Bufdir, Oslomet (inkludert NOVA og samarbeid med NIH), Ungdata)
- Ofte vanskelig å se graden av at det dreier seg om solid forskning som i stor grad kan generaliseres, eller om det mer er «enkel kvalitativ forskning» der funnene er (svært) kontekstavhengige.
- Lite kvantitative undersøkelser.
- Foilsettet henviser mye til konkrete hjemmesider med mye materiale om temaet, framfor de mange enkeltrapporter

Trender

- Inntil nylig, økende antall timer på digitale flater
- Siden 2008 har andel unge som er mindre fysisk aktive enn anbefalt økt, med unntak av gutter. Dette målt i forhold til 15 åringer og 9 åringer. Sammenheng med andel innbyggere med etnisk minoritetsbakgrunn
- Fram til ca. 2018 var det en svak, men jevn nedgang i unge i organisert fritid, med unntak av idretten. Deretter har det vært nedgang også for idrettens del
- Treningssentre og trening på egen utgjør gradvis økende andel av tid til trening

Konkurrentene

- Alle som tilbyr aktivitet og tilhørighet, f.eks.
- Uformelle miljøer, venner,
- Lag og foreninger, alt fra kirke og samfunn til idrett og hobbies
- Kulturbransjen
- Den digitale verden

Vinnerne i konkurransen

- Den/de mest attraktive på aktivitet (f.eks. type idrett og type treningsopplegg)
- Et attraktivt sosialt miljø
- Leverer på barn og unges forventninger – og ikke på voksenverdenens ambisjoner
- Minst barrierer med hensyn til økonomi og tilgjengelighet

Kilde: Ungdata.no og Oslomet.no

Krefter som drar i retning av idrett

- Barn og unge i Norge er i stor grad fysisk aktiv, og driver noe trening gjennom barne- og ungdomsårene
- Barn og unge jakter på mening, identitet, tilhørighet og sosialt felleskap, med de kvaliteter som de ønsker å erfare i de gruppene de er i
- Barn og unge søker arenaer med passe grad av mestring, lek, utfordringer og ambisjoner
SOM ER DERES EGNE OG IKKE DE VOKSNES
- Flokkmentaliteten; går der kameratene går
- Gode nok arenaer/fasiliteter
- «Hunger etter opplevelser»

Ungdata.no Ungkan undersøkelsen (helsedirektoratet og NIH f fl)

Krefter som drar i andre retninger

- Den voksende digitale rommet, som flukt, som press, men også som mestringsarena og sosial arena
- Når alvoret inntreer fra 10-14 års alderen
- Tidsklemma, jf.
- økte forventninger om å bruke mye tid, kombinert med at tidsklemma og press fra mange idealer øker med stigende alder
- Tenåringstiden som livsperioden der man vil og må prøve seg ut i helt andre sammenhenger enn idrett og skole
- Lav sosioøkonomisk standard og lite samfunnsengasjement hos foreldre

Kilde: Ungdata.no, Oslomet.no

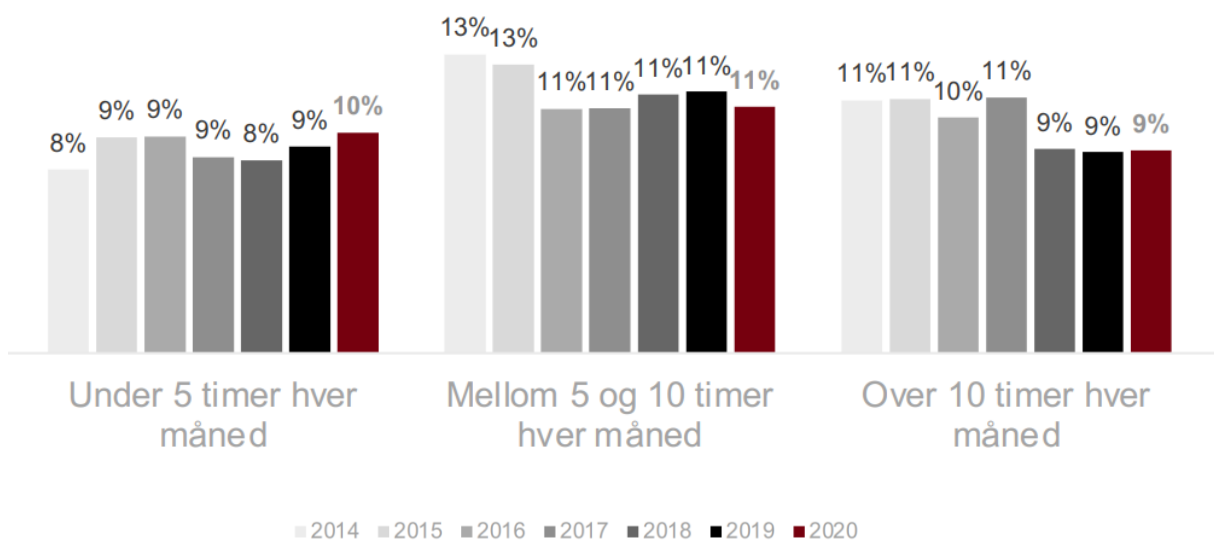
Frivilligheten

Frivillighet i Norge og i idretten

Som bakgrunn for å vurdere hvordan Rustad IL skal utvikle seg som langrennsklubb, er det viktig å se på status og trender for frivilligheten i Norge. Hvilke utviklingstrekk er rådende i samfunnet, og hvordan kan vårt idrettslag lære av andre eller være i forkant for å legge til rette for at medlemmene kan bidra til å utvikle vår «grønne tråd» i de kommende tiårene. For å få et overordnet blikk på status og utvikling for frivilligheten i Norge, har vi sett nærmere på Frivillighetsbarometeret fra 2019, 2020 og 2021, utarbeidet av Kantar, på oppdrag fra Frivillighet Norge.

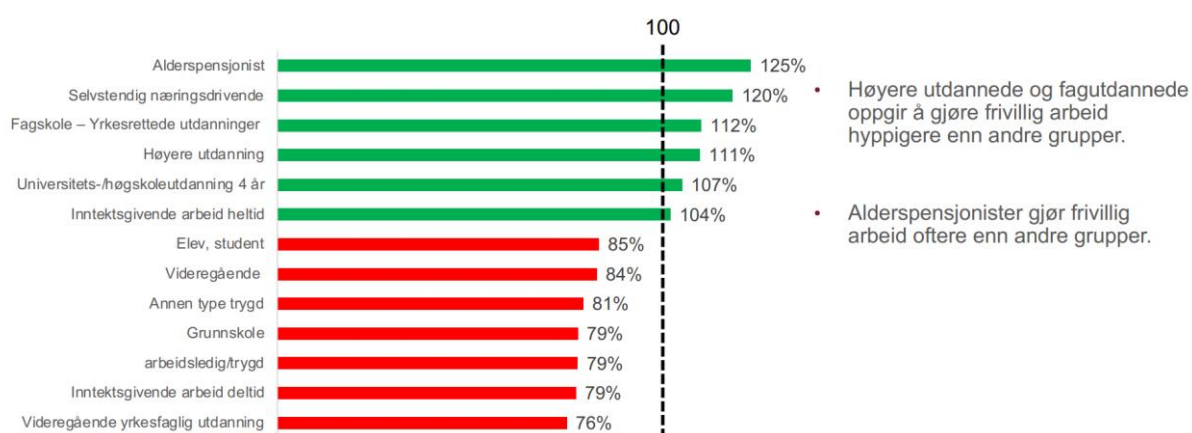
Frivillighet er en bærebjelke i organisasjonslivet i Norge

2 av 3 gjorde frivillig arbeid i Norge før koronapandemien, og ca. 20 % bidrar med 5 timer eller mer i måneden (årene før koronapandemien). Det er imidlertid en nedadgående trend, jfr. en nedgang fra 24 % i 2014/2015.

Hvem bidrar i frivillig arbeid?

Pensjonister bidrar mer enn gjennomsnittet, og unge minst. Videre bidrar de med utdanning og som er i jobb mer i frivilligheten enn andre grupper. Menn bidrar mer enn kvinner, og folk fra Oslo mer enn ellers i landet.

Idrettslagene er de organisasjonene med flest frivillige

Idrett står svært sterkt i norsk frivillighetskultur. Både mht. medlemskap (20 % i 2021, falt fra 23 % i 2020) og det å bidra gjennom dugnad (16 % i 2021, falt fra 22 % i 2020) eller delta på arrangementer (16 % i 2021, falt fra 22 % i 2020).

Koronapandemien har redusert omfanget av frivillig arbeid

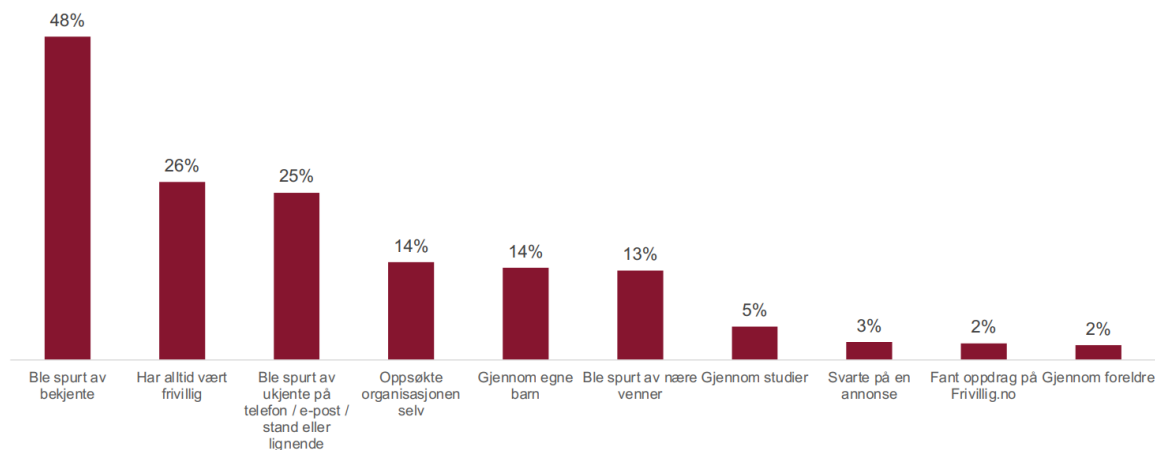
Ikke uventet har også nedgangen vært størst i idretten under koronapandemien. Dette gjelder 4 av 10, og i 2/3 av tilfellene skyldes manglende frivillighet at arrangementene har blitt avlyst.

Det er særlig blant menn og unge under 30 år at frivillig innsats har gått ned. Kvinner og unge under 30 er de som melder seg ut av foreningene.

Hvordan rekrutteres frivillige?

20 % har blitt forsøkt rekruttert til frivillighet i 2021, en nedgang fra 30 % i 2020 og 2019. Dette kan nok forklares ut fra at det har vært lavere aktivitet under koronaperioden, og behovet for frivillighet har vært lavere. Folk i Oslo og Akershus blir spurt mindre om å bidra i frivilligheten enn ellers i landet (25 % vs. 35 %, tall fra 2019).

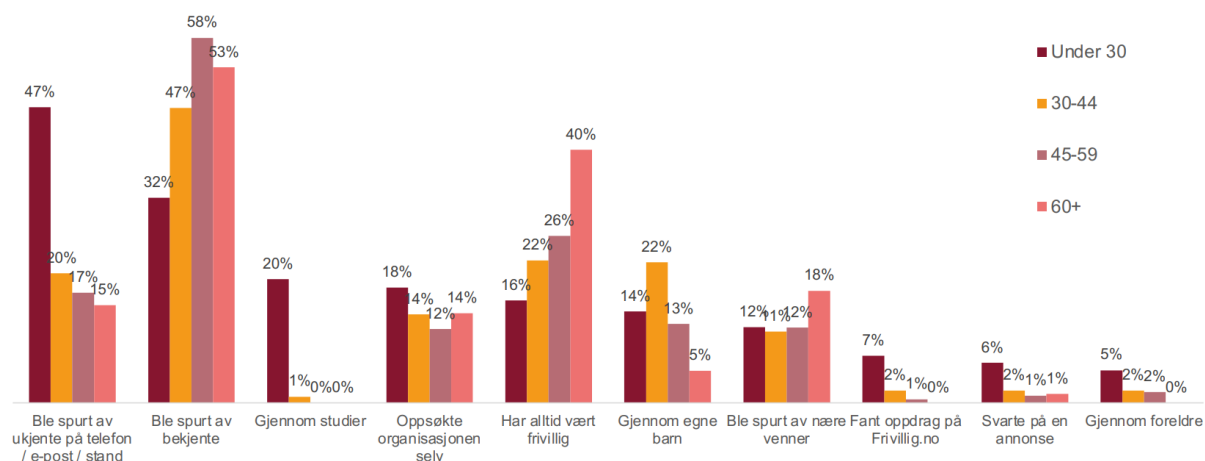
Nærmere 50 % blir rekruttert via bekjente, og bare 14 % oppsøker organisasjonen selv. Aktiv kontakt og forespørsel om å bidra er viktig for å få flere til å delta i frivillig arbeid.

Den yngste aldersgruppen rekrutteres i langt større grad gjennom markedsaktiviteter enn eldre aldersgrupper.

De ulike aldersgruppene rekrutteres på ulikt vis

Det vil være viktig å ha en ulik tilnærming for å rekruttere nye frivillige ut fra hvilken aldersgruppe man ønsker å henvende seg til.

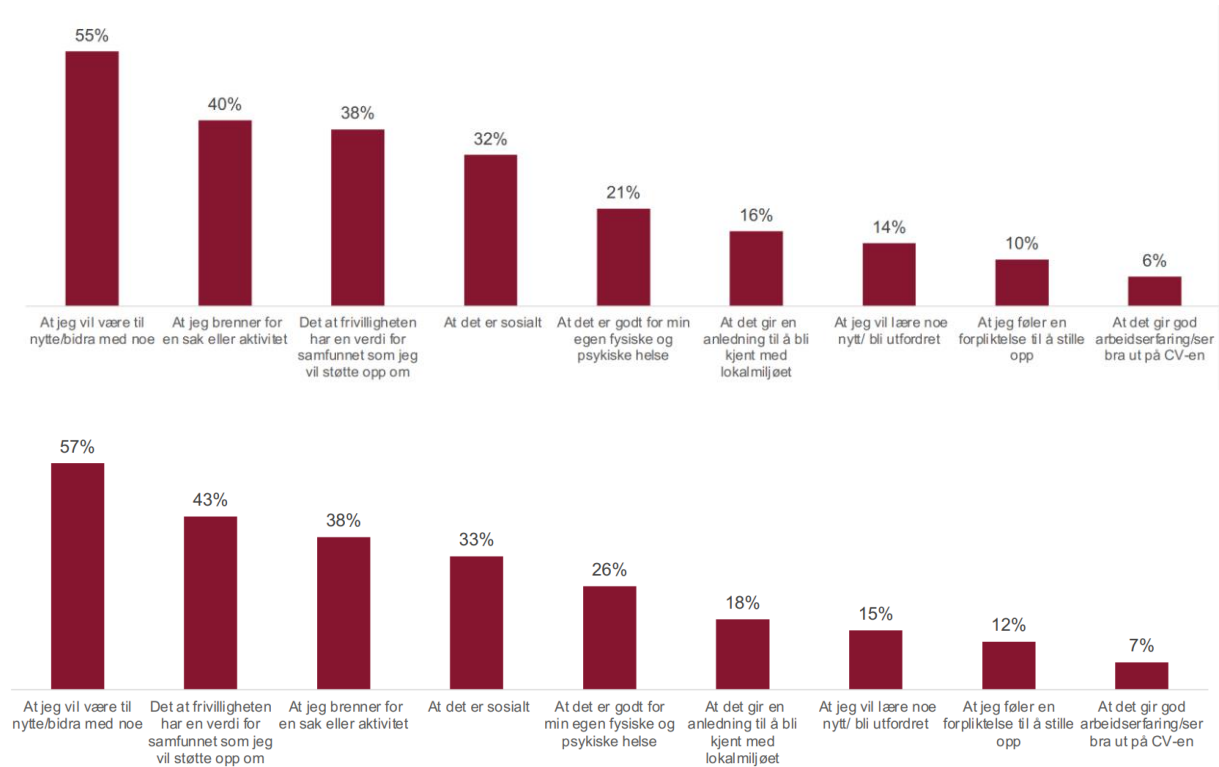
Det er spesielt tydelig at mange foreldre engasjerer seg som frivillige i idretten ved at egne barn deltar aktivt innenfor den aktuelle idrett.

	Kulturorg.	Idrettsorg.
Har alltid vært frivillig	39	27
Gjennom egne barn	9	30
Ble spurt av bekjente	53	51
Ble spurt av nære venner	20	15
Ble spurt av ukjente på telefon / e-post / stand eller lignende	18	29
Oppsøkte organisasjonen selv	20	9
Gjennom foreldre	1	5
Gjennom studier	6	5

Over halvparten av de som blir forsøkt rekruttert gjør frivillig arbeid fra før av (mer enn 5 t/mnd).

Motivasjonen til å gjøre frivillig arbeid

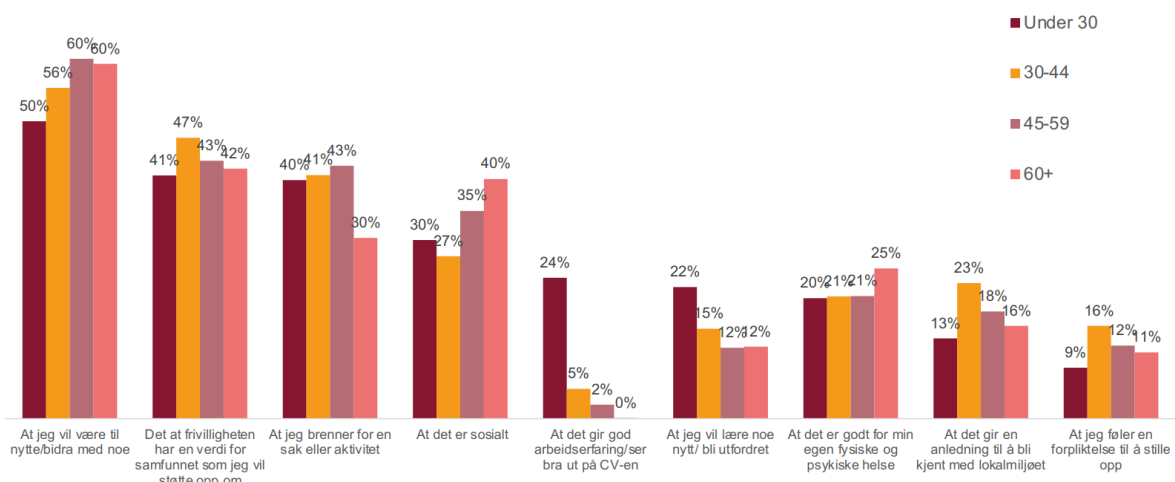
Å være til nytte og bidra, samfunnsverdi og jobbe med noe man brenner for, samt det sosiale, motiverer mest. 2021:

Motivasjonen er til dels ulik avhengig av alder og interesser. Denne kunnskapen bør brukes til å mobilisere ulike grupper på ulike måter.

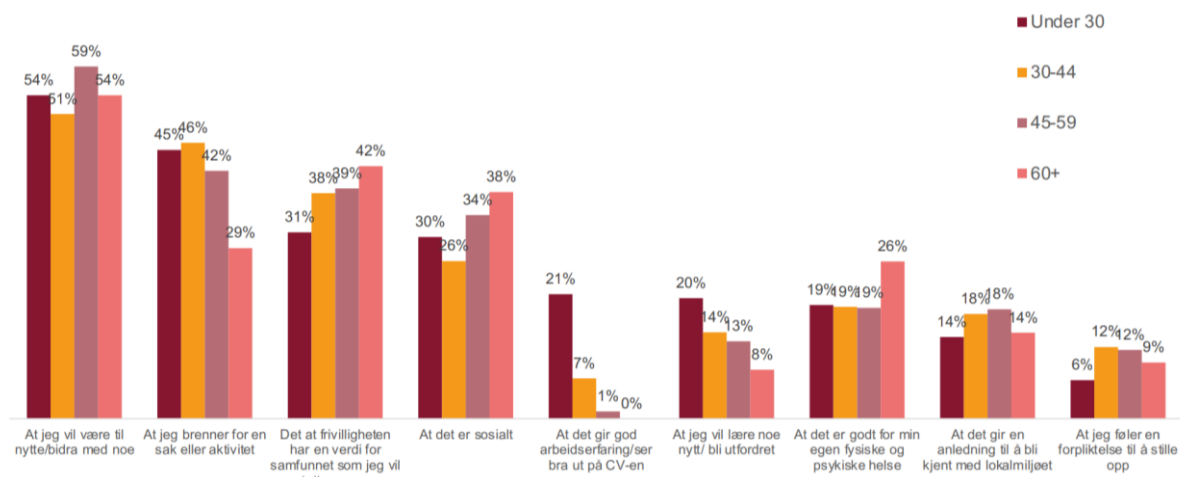
Arbeidserfaring, læring og at man brenner for noe er f.eks. viktig for de yngste. Det sosiale er viktigere for de eldre. Det er viktig at frivillig arbeid og kommunikasjon om frivillig arbeid skreddersys for de ulike målgruppene.

Resultater fra Frivillighetsbarometret i 2020:

Motivasjonen varierer mellom aldersgruppene

Resultater fra Frivillighetsbarometret i 2021:

Flere ønsker å bidra med frivillig arbeid

52%

AV DE SOM IKKE ER FRIVILLIGE OPPGIR AT DE KUNNE TENKE SEG Å GJØRE FRIVILLIG ARBEID FOR EN AKTIVITET ELLER SAK DE ER OPPTATT AV

For at disse skal engasjere seg, er det spesielt viktig at arbeidet vil være til nytte for noe. Andre viktige grunner er at det frivillige arbeidet må ha verdi for samfunnet, at det en sak de brenner for og at det må være sosialt.

51%

vil være frivillige om de kan være til nytte og bidra med noe

39%

mener at de må brenne for saken eller aktiviteten for at de skal stille opp som frivillig

35%

mener at det må være sosialt for at de skal stille opp som frivillig

43%

sier det frivillige arbeidet må ha en verdi for samfunnet

Grunner til at tidligere frivillige har sluttet

18%

oppgir at de sluttet det frivillige arbeidet fordi de ikke lenger har barn som er aktive

Andre årsaker til hvorfor de sluttet det frivillige arbeidet...

4%

Sier det er på grunn av trivsel

17%

Sier de ikke har tid

14%

Sier det frivillige arbeidet avtok med alder

8%

Sier det er på grunn av sykdom

11%

Sier det er fordi oppgavene endret seg/falt bort

13%

Sier de er frivillig et annet sted

Hvordan legge til rette for frivillig arbeid?

På spørsmål om hvilke ytre vilkår/betingelser som må til for at man skal engasjere seg frivillig innenfor spesifikke organisasjoner er kontroll over tidsforbruk det klart viktigste (41 % for idretten). Andre viktige ytre vilkår/betingelser er å ha klare oppgaver (30 % for idretten), anledning til å bruke egen kompetanse (16 % for idretten).

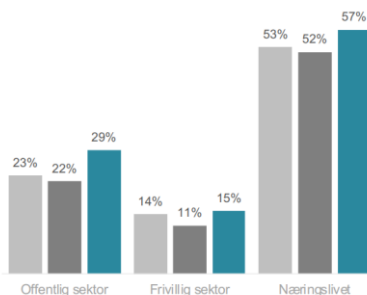
	Klare oppgaver	Påvirke organisasjonen	Kontroll over tidsforbruk	Bruke egen kompetanse	Slippe rutinepregede oppgaver	Ha motiverende ledere
Kulturorganisasjoner	34%	19%	53%	23%	4%	11%
Lokalmiljø og bosted	31%	26%	51%	17%	5%	10%
Idrettsorganisasjoner	30%	16%	41%	16%	4%	10%
Rekreasjon og sosiale foreninger	26%	17%	44%	18%	5%	10%

Digitalisering

Det er et stort potensial ved å ta i bruk digitale løsninger i organisasjonslivet som vil lette arbeidet for de frivillige. Dette gjelder både innen infoarbeid, organisasjonsarbeid, økonomistyring og arrangementer. Her er det generelle inntrykket at idretten er langt framme, og at Rustad IL har vært en av de flinkeste i klassen. Men det er alltid rom for forbedring, og digitale løsninger vil kunne gjøre det lettere for nye trenere, lagledere og tillitsvalgte overta etter andre, gjennom at prosedyrer og rutiner er dokumentert, og treningsopplegg ligger tilgjengelig i aktivitetsbaser på nett og runder/løyper/steder for ulike aktiviteter er kartfestet digitalt.

Bare 15 % opplever frivilligheten som svært god eller god på digitalisering.

■ 2017
■ 2018
■ 2019

«Mange lag og grupper har ikke store nok ressurser til å prioritere dette. Mennesket er viktigere.»

«Store kostnader og manglende kompetanse.»

«Dårlige nettløsninger, apper. Lite intuitive nettsider»

«Opplever at mange frivillige organisasjoner fremdeles er på "penn-og-papir" stadiet med administrasjonsarbeid, og fremdeles gjør mye manuelt arbeid som kunne digitaliseres. Heller ikke gode på å benytte seg av de digitale verktøy som er tilgjengelige (slik som app, web, og mobile løsninger)»

Organisasjonsliv i endring

Det har de siste tiårene vært en dreining fra forbund for bredde med lokallag til nasjonale organisasjoner for særinteresser. Dette speiler en samfunnstrend fra klassiske idrettslag til lag/medlemskap som appellerer til individuell utfoldelse (jfr. treningsentre).

Det er trend til forgubbing i foreningslivet, og medlemmer med etnisk minoritetsbakgrunn og kvinner er underrepresentert i styrene.

12 % organisasjonene har ansatte, 46 % fikk leie lokaler gratis eller til rabattert pris, 19 % eier eller er medeier i egne lokaler.

Gode klubblokaler er viktig, og dermed er Rustad IL godt rustet for framtida med sitt nye arenahus.

Hvordan få flere med på laget?

«Alle må bidra» er like viktig som «alle må med». Her blir det viktig å inkludere gjennom å legge til rette for et mangfold av frivillighet ut fra hva det enkelte medlemmet kan bidra med.

Vi må bli flinkere til å rekruttere frivillige, tydeliggjøre hva vi trenger hjelp til, og følge opp de som gjerne vil, men som ikke har nødvendig erfaring.

Ta i bruk digitale løsninger for å gjøre det lettere å bidra med frivillig arbeid.

Kilde: Frivillighetsbarometeret fra Kantar, utført på oppdrag av Frivillighet Norge

[Frivillighetsbarometeret-2021](#)

[Frivillighetsbarometeret-2020](#)

[Frivillighetsbarometeret-2019](#)

[Organisasjonslandskap i endring 2009–2019](#). Fra ideologisk samfunnsendring til individuell utfoldelse? Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.

Oppsummering av fra strategi-workshop 22.11.2022 «Frivillighet»

Muligheter for Rustad

- mange har lyst til å bidra med frivillig innsats
- ønske om å kunne velge når de skal bidra (planlegge)
- ønske om definerte tider og oppgaver

Frivillig innsats med mening

- må se meningen med det man gjør
- gjøre og oppleve noe i fellesskap
- lære noe nytt, mestre det man gjør
- struktur og profesjonalitet gjør det lette å sette folk i sving
- god kontaktarena for foreldre
- gir gode erfaring og nettverk som være nyttig senere i livet

Utfordringer for Rustad

- det tar tid å administrere frivillig innsats
- frivillig arbeid kan kreve mye tid av den enkelte
- barn deltar på mange andre aktiviteter, og foreldrene må prioritere hvor de skal bidra
- vanskelig å rekruttere til faste verv

Kompetansefrykt: Kan jeg nok til å bidra?

- flere føler at de ikke kan bidra om de selv ikke er gode på langrenn
- flere foreldre kan ikke gå på ski
- mye avansert utstyr og teknikker innen både langrenn og skiprepping

- datasystemer som ikke alle skjønner
- ukjent med hva som skal gjøres, og hva de kan bidra med

Trender etter Covid: mindre frivillighet og mer egentid

- folk er trege med å stille opp
- redd for å binde seg
- flere prioriterer egen utvikling
- foreldre/voksen ønsker å trene selv
- familier reiser mer på egne hytter

Synliggjøre behovet for frivillighet

- flere bør spørres om å delta i frivillig arbeid (utover de som selv har/er aktive utøvere)
- ansvarliggjøre foreldrene til å stille opp for egne barn
- det at foreldre bidrar gir flere barn større muligheter

Langsiktige mål og tiltak for å nå målene

Endringer i klimatiske forhold

Hovedmål knyttet endringer i klimatiske forhold:

- Legge til rette for økt kapasitet i skianlegget vårt vinterstid, særlig tidlig i sesongen
- Etablere bedre forhold for rulleski, særlig for de yngre
- Videreutvikle aktivitetstilbudet til et fullverdig helårstilbud

De viktigste tiltakene er:

Tiltak	Resultat av tiltak	Tidsperspektiv
Etablere rulleskianlegg i nærområdet	2-3 km rulleskitrase på lukket område	2028
Videreutvikle anlegget for mindre kulde og kortere utkjøringsperiode	Distribuert snøproduksjon i hele anlegget som er enkelt å drifte	2027
Gjøre vinteranlegget bedre kjent i nærområdet på en positiv måte	Øke antall innslag i f.eks. NB og SOME med positiv vinkling på anlegget	2024
Posisjonere våre aktiviteter som allsidige helårsaktiviteter	Øke andel av medlemmer som benytter vårt aktivitetstilbud hele året	2024

Konkurransen om barn og unge

Hovedmål for Rustad IL Langrenn knyttet til konkurransen om barn og unge:

- Rustad IL Langrenn skal ha et svært attraktivt aktivitetstilbud og et svært godt sosialt miljø
- Vi skal tilrettelegge for at langrenn er en rimelig og ukomplisert aktivitet å delta i
- Vi skal tilrettelegge for at foreldrene er trygge støttespillere for utøverne
- Vi skal være blant de beste til å gjøre det gode tilbudet vårt allment kjent i vår målgruppe

Tiltak	Resultat av tiltak	Tidsperspektiv
Videreutvikle trenere, hjelpetrenerne, oppmenn osv.	Et enda bedre aktivitetstilbud med kontinuitet av voksenpersoner over mange år	Hele perioden
Videreutvikle tilbudet til å bli et enda bedre helårstilbud	Redusert frafall i sommerperioden, mere stabile grupper hele året	Hele perioden
Utvikle bruken av arenahuset som sosial arena, inkludert infomøter for foreldre og utøvere	Utøvere og foreldre blir bedre kjent, og man får et bedre sosialt miljø som binder gruppa sammen	2023
Videreutvikle eksisterende og benytte nye informasjonskanaler som treffer våre målgrupper	Flere er kjent med og ønsker å benytte seg av tilbudet vårt	2024
Videreutvikle tilbudet om lånt utstyr	Lavere kostnad for å være med, særlig for ungdom	2024
Videreutvikle formidlingen av brukt utstyr	Lavere kostnad for å være med på aktiviteter	2023
Videreutvikle profilering og smøresamarbeid på skirenn	Mindre usikkerhet for foreldre med begrenset kunnskap om skismøring, og likere ski for våre utøvere	2024
Øke foreldrenes kunnskap om skiutstyr, skismøring og hvordan man kan gjøre det enkelt og rimelig	Lavere terskel for å bli med, enklere å holde på lengre	Hele perioden
Årlig systematisk evaluering av vårt tilbud, basert på tilbakemelding fra utøvere, foreldre, trenere og annet støttepersonell	Bedre kunnskap om hvordan tilbudet vårt fungerer i praksis, og bedre mulighet for mere målrettede forbedringstiltak	Hele perioden

Frivilligheten

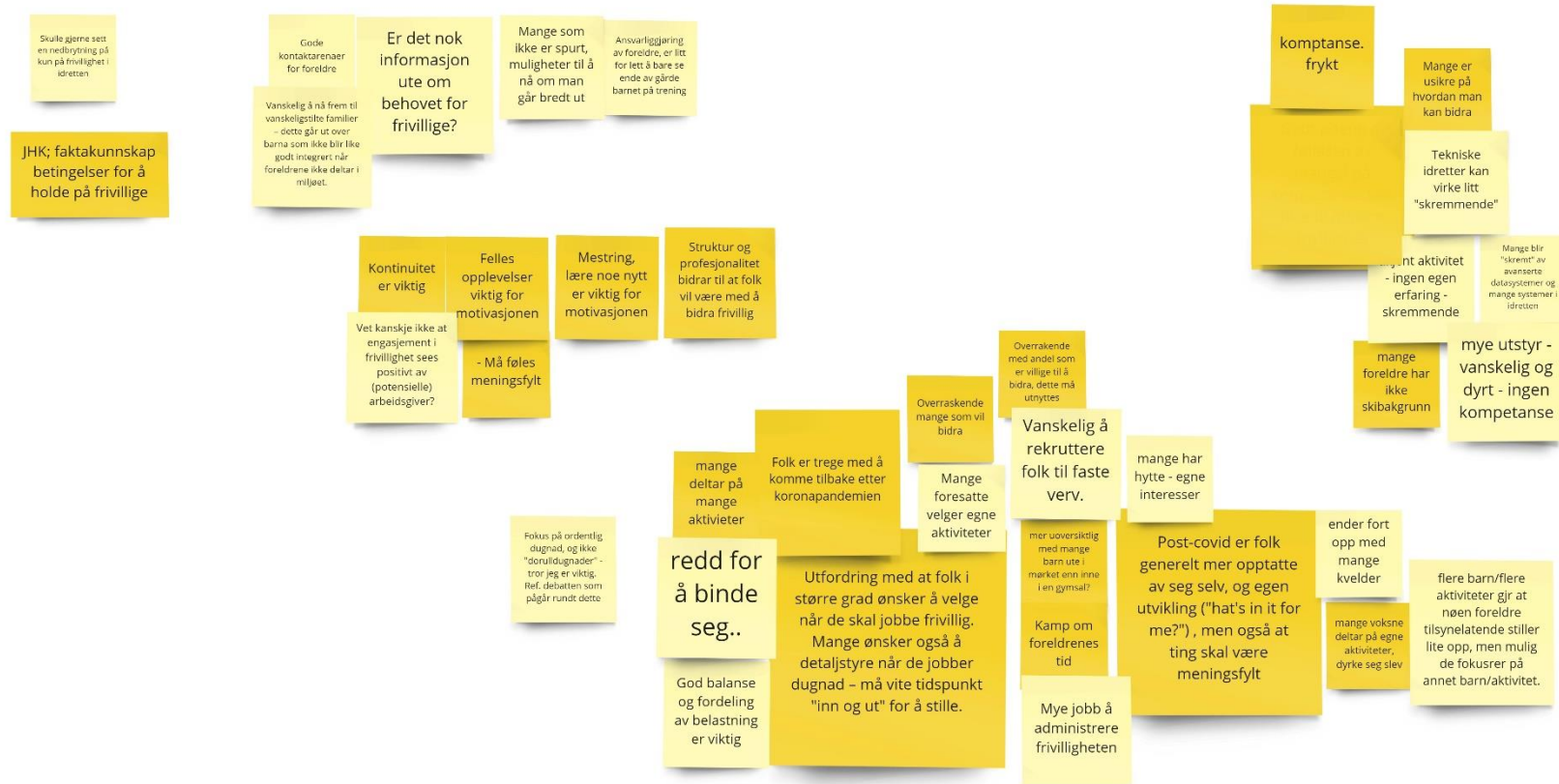
Hovedmål for Rustad IL Langrenn knyttet til Frivilligheten:

- Klubbdriften skal i all hovedsak være tuftet på frivillig innsats
- Rustad skal legge til rette for frivillig innsats både administrativt, sportslig og sosialt
- Rustad IL skal gjennom god organisering og veiledning tiltrekke seg frivillige
- Rustad IL skal møte forventningene om økt profesjonalitet knyttet til driften av et idrettslag, som f.eks. myndighetskrav, digitalisering og behov for dagarbeid

De viktigste tiltakene er:

Tiltak	Resultat av tiltak	Tidsperspektiv
Sikre kvalitet, kapasitet og kontinuitet innen koordinering av arbeid og rekruttering av frivillige	Enda tydeligere satsning på frivillighet i Rustad IL Langrenn. F.eks. opprette egen rolle som frivillighetsansvarlig.	Hele perioden
Kartlegge behov og beskrive oppgaver som skal løses	Enda tydeligere roller og oppgaver for frivillige	2024
Dokumentere opplegg for opplæring og veiledning av frivillige	Lettere for frivillige å bidra	2024
Markedsføre muligheten for frivillig arbeid, bl.a. med individuell oppfølging	Økt tilgang på frivillige	2024
Styrke det sosiale ved frivillig arbeid. F.eks. egen trivselsgruppe, egen senior-dugnadsgruppe	Økt tilhørighet, stolthet, lojalitet og motivasjon	2023
Egen frivillig-kolleksjon med klær for å bygge stolthet, lojalitet og motivasjon	Økt tilhørighet, stolthet, lojalitet og motivasjon	2024

Frivillighet - nåsituasjon - er det vesentlige momenter som ikke kom fram?

Frivillighet - viktigste initiativer

Konkurransen om barn og unge - er det vesentlige momenter som ikke kom fram?

Konkurranserolle og unge - viktigste initiativer

Klimatiske forhold - er det vesentlige momenter som ikke kom fram?

Klimatiske forhold - viktigste initiativ

